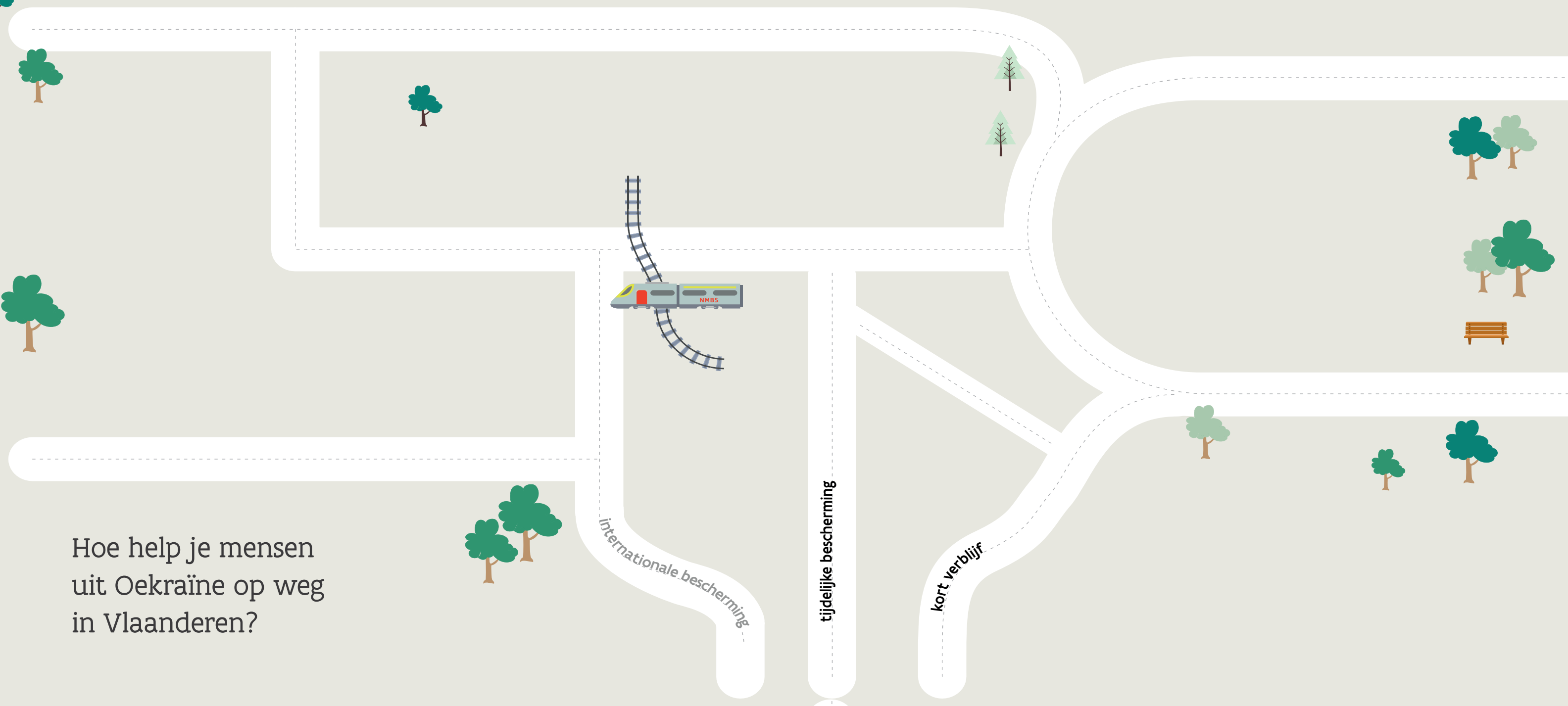

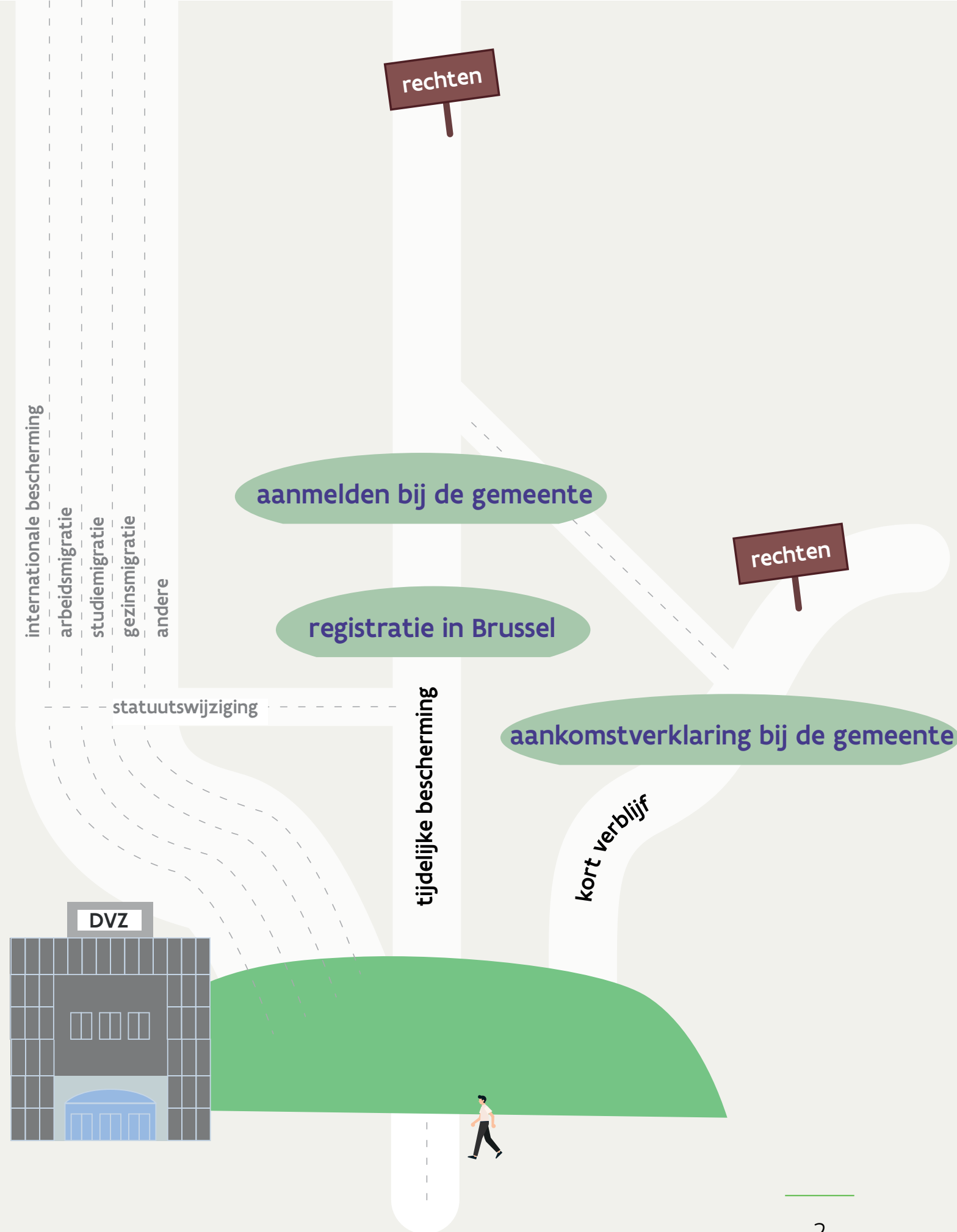
Hoe help je mensen uit Oekraïne op weg in Vlaanderen?

internationale bescherming

tijdelijke bescherming

kort verblijf

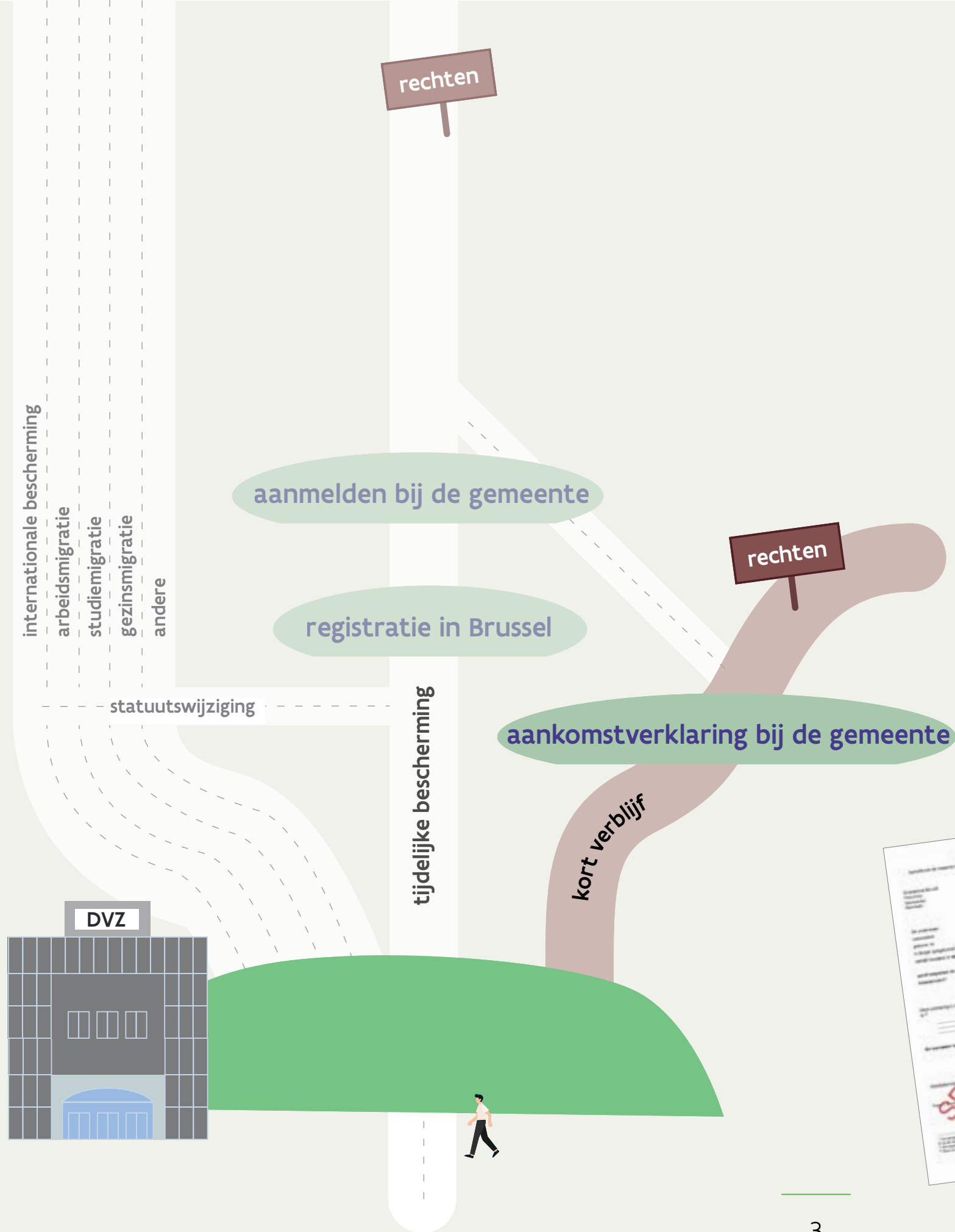

VERBLIJFSSTATUTEN

Hoe, wat?

Wanneer mensen uit Oekraïne in Vlaanderen of Brussel aankomen, zijn er verschillende mogelijkheden om hier te verblijven. De stappen die ze zetten, hangen af van welk verblijfsstatuut ze aanvragen. Deze keuze heeft invloed op hun rechten hier in Vlaanderen en Brussel.

Tussen sommige verblijfsstatuten is een statuutswijziging mogelijk. Zo'n aanvraag moet tijdig en volgens de juiste procedure ingediend worden. Lees meer hierover bij het bedoelde verblijfsstatuut op <https://www.agii.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen>

KORT VERBLIJF procedure

Voor wie?

- Onderdanen van Oekraïne die
- slechts heel korte tijd in België willen verblijven of
 - in afwachting zijn van hun aanvraag tijdelijke bescherming.

Hoe?

De personen moeten zich aanmelden in de gemeente waar ze verblijven.

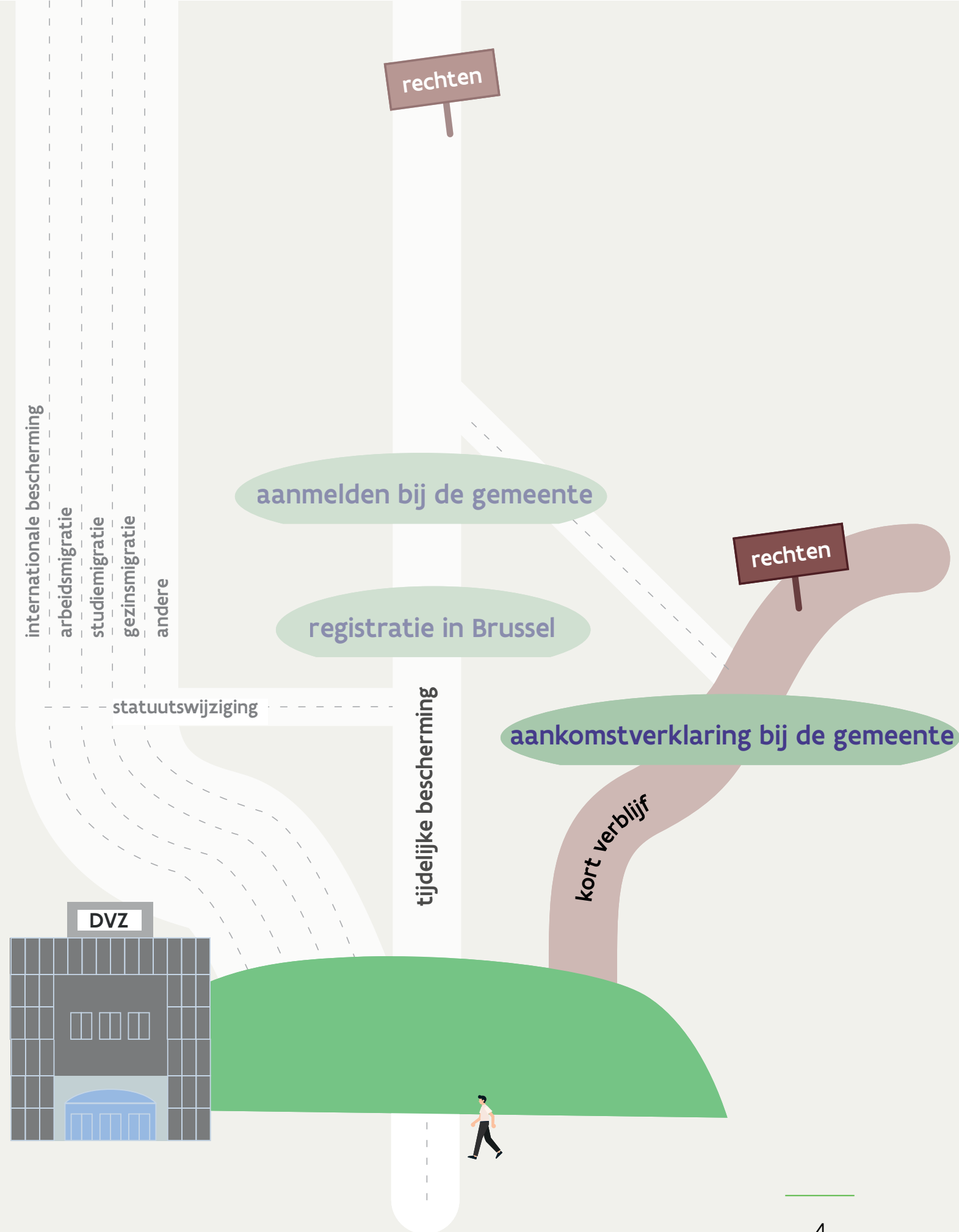
Nodige documenten

Biometrisch paspoort van Oekraïne (geen visum nodig) of andere documenten.

Welk bewijs krijgen ze?

Aankomstverklaring (bijlage 3).

KORT VERBLIJF rechten

Wat mag wel?

- De persoon mag 90 dagen in de Schengenzone* verblijven.
- De persoon kan gedurende 90 dagen het verblijfstatuut van tijdelijke bescherming aanvragen.
- Kinderen kunnen naar **school**.

*De Schengenzone bestaat uit 26 Europese landen. Binnen de Schengenzone mag je als Oekraïense onderdaan (met biometrisch paspoort) 90 dagen vrij reizen.

Er zijn ook faciliteiten voor veilige doorgang voor derdelanders uit Oekraïne.

Wat mag niet?

- De persoon mag niet werken in België.
- De persoon heeft geen recht op steun van het OCMW, gezinsbijslag en de Belgische publieke ziekteverzekering.

TIJDELIJKE BESCHERMING procedure

Stap 1: registratie in Brussel

Onmiddellijk bij aankomst in België of tijdens de 90 dagen van kort verblijf. Na registratie krijgen ze een attest tijdelijke bescherming. Als meer onderzoek nodig is krijgen ze een bewijs van registratie en snel daarna het attest van tijdelijke bescherming.

Stap 2: aanmelden bij de gemeente

Hoe?

Maak een afspraak telefonisch of online (afhankelijk van de gemeente).

Nodige documenten?

Attest tijdelijke bescherming.

Welk document krijgen ze?

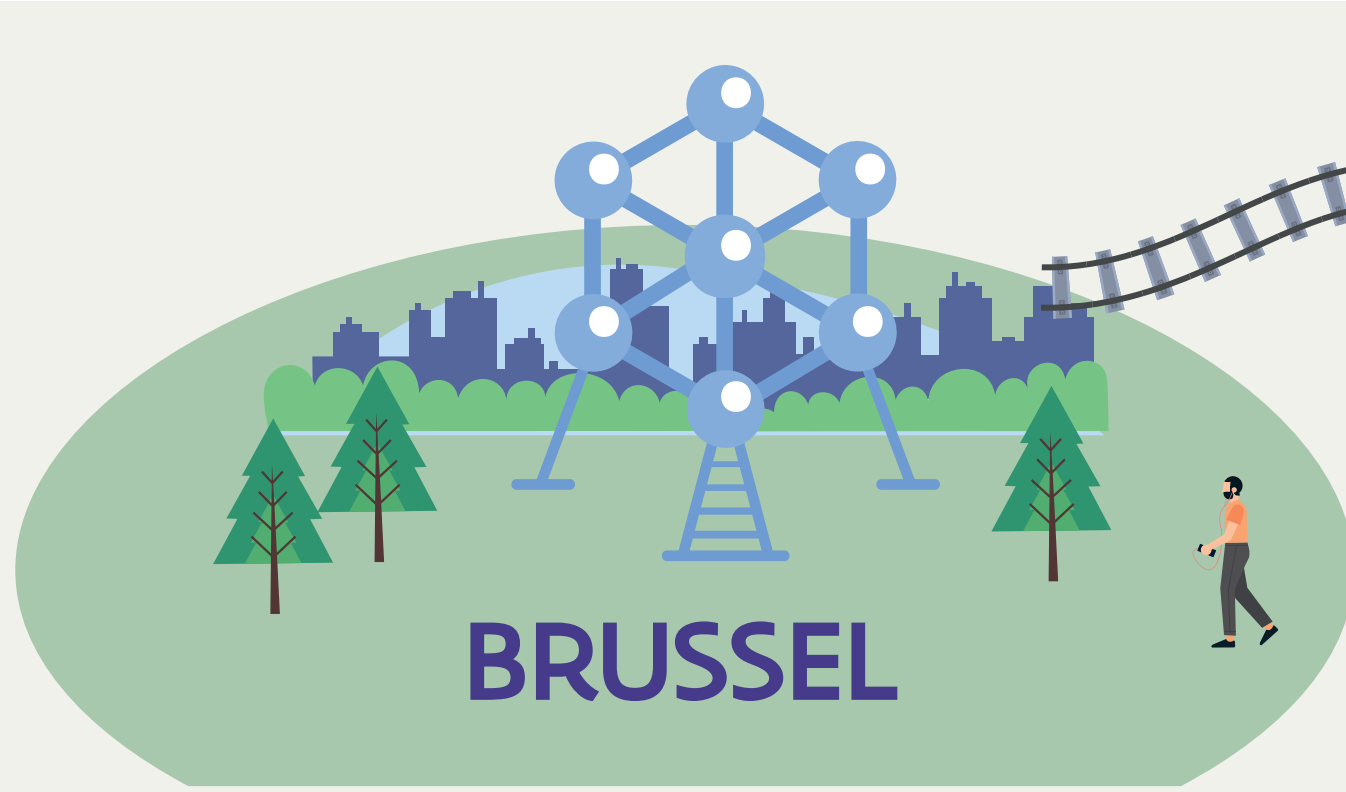
Bijlage 15. Hiermee hebben ze onmiddellijke toegang tot de arbeidsmarkt.

Wat gebeurt er verder?

Binnen 10 dagen na de registratie bij de gemeente: gemeenteambtenaar of politie (wijkagent) bezoekt de verblijfplaats van de inwoner uit Oekraïne voor de woonstcontrole (controle of de persoon effectief op het opgegeven adres verblijft).

Bij een positieve woonstcontrole wordt de persoon ingeschreven in het vreemdelingenregister en ontvangt die na de bijlage 15 een elektronische kaart A.

Bronnen

- <https://www.agii.be/nieuws/oekraïne-verblijfsmogelijkheden-en-rechtspositie-in-belgie>
- <https://dofi.ibz.be/nl/themes/ukraine/registratiecentrum>
- <https://www.belgiantrain.be/nl>

Waarom naar Brussel?

Mensen uit Oekraïne die het statuut van tijdelijke bescherming willen aanvragen, moeten zich registreren in het speciale registratiecentrum in Eurostation, Victor Hortaplein 40, 1060 Brussel.

Hoe registreren?

Aanmelden bij het registratiecentrum.

Vervoer

Mensen uit Oekraïne kunnen hiervoor gratis met de trein naar Brussel. Ze moeten enkel hun Oekraïens paspoort of identiteitsbewijs tonen. Ze kunnen ook met het DB-vervoersbewijs 'Helpukraïne' reizen, een gratis ticket van de Deutsche Bahn (DB) dat ze in Duitsland en België mogen gebruiken.

Nodige documenten

- Oekraïens identiteitsdocument of
- Statusbewijs van erkende vluchteling of staatloze in Oekraïne
- of Andere documenten

Wat nog?

- Fedasil kan hier ook crisisnoodopvang van 1 à 2 dagen voorzien.
- Op deze locatie kunnen mensen uit Oekraïne geen internationale bescherming aanvragen.

INTERNATIONALE BESCHERMING

Iedereen die zijn land ontvlucht uit angst voor vervolging of ernstige schade, heeft het recht om een verzoek in te dienen tot internationale bescherming (vroeger gekend als asielaanvraag): bij het aanmeldcentrum van DVZ (Dienst Vreemdelingenzaken): Klein Kasteeltje, Passendalestraat 2, 1000 Brussel.

Het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) heeft de onderzoeken van de aanvragen door Oekraïners opgeschort tot de regeling inzake tijdelijke bescherming wordt beëindigd.

Sommige personen die geen tijdelijke bescherming krijgen en die niet veilig kunnen terugkeren, kunnen best wel een verzoek om internationale bescherming indienen. Zij hebben recht op opvang vanwege Fedasil gedurende de hele asielprocedure (ook tijdens de opschorting). Zij mogen werken na 4 maanden asielprocedure. Na het einde van de opschorting van het asielonderzoek moet het CGVS nog beslissen of de verzoeker om internationale bescherming als vluchteling erkend wordt, of subsidiaire bescherming krijgt, of de asielaanvraag wordt afgewezen (volgens de situatie in Oekraïne op dat moment).

Bron

www.agii.be/nieuws/oekraïne-verblijfsmogelijkheden-en-rechtspositie-in-belgie

GEMEENTE

Waarvoor kunnen mensen uit Oekraïne bij de gemeente terecht?

- Crisishuisvesting.
- Aanvraag aankomstverklaring voor een kort verblijf.
- Inschrijven in het rijksregister en verkrijgen van een verblijfsdocument (eerst bijlage 15 en dan verblijfskaart A) na toekenning van hun statuut tijdelijke bescherming (met attest tijdelijke bescherming).
- Bij het OCMW voor het aanvragen van een financiële en sociale OCMW-steun.
- Adreswijziging bij verhuis naar ander gastgezin of opvangplaats.
- Indien nodig helpt de gemeente bij het vinden van een school.
- Overzicht van oefenkansen Nederlands, buddywerking.
- Vrijtijds mogelijkheden in de gemeente.

Hoe een afspraak maken?

Afhankelijk van de gemeente, maken ze telefonisch of online een afspraak. Kijk op de website van de gemeente.

HUISVESTING

Onderdak bij vrienden of familie

Bij aankomst in België kunnen heel wat mensen uit Oekraïne terecht bij vrienden of familie.

Eerste noodopvang via Fedasil

Indien opvang bij familie of vrienden niet kan, voorziet Fedasil noodopvang voor één of twee nacht(en) in Brussel. Daarna verwijzen ze door naar duurzame huisvesting, gecoördineerd door de provincies en gemeentes.

De meeste gemeentes voorzien ook noodopvang via het OCMW indien de Oekraïense persoon zich nog niet kon melden in Brussel.

Duurzame huisvesting via gemeentelijke coördinator

Voor wie?

Mensen met tijdelijke bescherming.

Hoe?

Via de gemeente wordt een woning toegewezen.

Mogelijke huisvesting

- **Gecreëerde opvangplaatsen**

Huisvestingsplaatsen bij particulieren, lokale besturen of organisaties die op vraag van het lokale bestuur plaatsen ter beschikking stellen. Als Vlaamse burger kan je bij bepaalde gemeentes je kandidaat stellen als gastgezin via de website van de gemeente.

- **Specifieke verblijfscomplexen**

Huisvestingsplaatsen in hotels, pensions, vakantiewoningen (in een vakantiepark), assistentiewoningen en jeugdhotels.

- **Nooddorpen**

Pilootprojecten in Antwerpen, Mechelen en Gent.

Bron

www.vlaanderen.be/vlaanderen-helpt-oekraïne/huisvesting

Mogen mensen uit Oekraïne werken?

Mensen uit Oekraïne met het verblijfsstatuut van tijdelijke bescherming én met een bijlage 15 of A kaart krijgen onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt. Ze mogen werken bij elke werkgever zonder nog een toelating tot arbeid te moeten vragen.

Nodige documenten

Een bijlage 15 of een verblijfskaart A met vermelding 'arbeidsmarkt: onbeperkt'.

Bronnen

- www.vlaanderen.be/toegang-tot-arbeid-voor-oekraiense-onderdanen
- extranet.vdab.be/samenwerken-met-vdab/voor-lokale-besturen/werken-als-nieuwkomer

WERKEN

VDAB

Hoe op zoek gaan naar werk?

Werken als werknemer

Ontheemden met een equivalent leefloon kunnen bij het OCMW terecht voor begeleiding in de eerste stappen naar werk.

Daarnaast kunnen mensen uit Oekraïne zich inschrijven bij een lokaal VDAB-kantoor na (telefonische) afspraak via de website van VDAB. De VDAB helpt de persoon een passende job te vinden en geeft informatie over de arbeidsmarkt.

Werken als zelfstandige

Mensen met een verblijfsstatuut van tijdelijke bescherming hebben sinds 20 augustus 2022 **geen beroepskaart nodig**. Ze moeten zich enkel registreren als zelfstandige bij één van de erkende ondernemingsloketten.

ONDERWIJS

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Voor kinderen tussen 2,5 en 5 jaar is onderwijs niet verplicht, wel sterk aanbevolen. In België is elk kind tussen 5 en 18 jaar leerplichtig. Ook voor kinderen uit Oekraïne geldt leerplicht vanaf de 60ste dag na inschrijving in een Belgische gemeente.

[Meer info op de website van 'Vlaanderen helpt Oekraïne'.](#)

LAGER ONDERWIJS

Er zijn drie sporen voor kinderen die gevlucht zijn uit Oekraïne:

1. **Opvang in de klas.** Daar volgen leerlingen uit Oekraïne samen met andere leerlingen de leerdoelen na.
2. **Opvang in onthaalklassen,** waar vooral wordt ingezet op taalverwerving Nederlands.
3. **Huisonderwijs:** individueel of collectief (al dan niet in nooddorpen). Via het online platform van het Oekraïense ministerie van Onderwijs, kunnen kinderen gedeeltelijk online onderwijs volgen. Het online les volgen via het digitaal leerplatform is een vorm van huisonderwijs. Huisonderwijs moet je melden via het loket huisonderwijs, of via het formulier 'Verklaring van huisonderwijs'.

Meer info op onderwijs.vlaanderen.be/nl/oekraïnecrisis.

SECUNDAIR ONDERWIJS

Leerlingen in het secundair onderwijs komen terecht in een OKAN-klas: een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers. Je vindt [een lijst met scholen die OKAN-onderwijs aanbieden op de website van Onderwijs Vlaanderen](#).

Ze kunnen ook voor **huisonderwijs** kiezen: individueel of collectief (al dan niet in nooddorpen). Via het [online platform van het Oekraïense ministerie van Onderwijs](#), kunnen kinderen gedeeltelijk online onderwijs volgen. Het online les volgen via het digitaal leerplatform is een vorm van huisonderwijs. Huisonderwijs moet je melden via het [loket huisonderwijs](#), of via het [formulier 'Verklaring van huisonderwijs'](#).

Meer info op onderwijs.vlaanderen.be/nl/oekraïnecrisis.

NEDERLANDS ALS TWEEDE TAAL VOOR VOLWASSENEN

Wie Nederlands wil leren (NT2), moet eerst (op afspraak) langsgaan bij het Agentschap Integratie en Inburgering (Vlaanderen), Atlas (stad Antwerpen), IN-Gent (stad Gent) of Huis van het Nederlands Brussel. De agentschappen geven zelf geen les, maar helpen de persoon bij het zoeken van de cursus en school die best bij hen past. Ze geven ook praktische informatie, zoals de prijs, locatie en startdatum.

Bij welke scholen volgen ze dan les? Bij een Centrum voor Basiseducatie (Ligo/CBE), een Centrum voor Volwassenonderwijs (CVO) of een Universitair Talencentrum (UTC).

Mensen in het bezit van een OCMW-atteest moeten geen inschrijvingsgeld betalen om NT2 te volgen. Dit wordt geregeld via het OCMW. Er zijn ook nog andere vrijstellingscategorieën.

Boeken en lesmateriaal moeten cursisten zelf betalen.

Wie kan inschrijven?

Mensen uit Oekraïne met het verblijfsstatuut van tijdelijke bescherming, of met een ander bewijs van wettig verblijf.

VOLWASSENONDERWIJS

Mensen uit Oekraïne die willen verder studeren, kunnen contact opnemen met:

- een universiteit;
- een hogeschool;
- een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO);
- de VDAB om bepaalde specifieke opleidingen te volgen.

Of ze kunnen terecht bij de Leerwinkel om zich in deze zoektocht te laten begeleiden.

Nodige documenten

- Een bewijs van wettig verblijf (bijlage 15 of elektronische kaart A of een attest tijdelijke bescherming of een ander bewijs van wettig verblijf).

Meertalige brochure: Welkom in Vlaanderen

Deze brochure bevat kort en overzichtelijk alle essentiële info over verblijfsmogelijkheden, onderwijs, werk, welzijn en inburgering voor mensen uit Oekraïne in Vlaanderen. Beschikbaar in Nederlands, Frans, Engels, Oekraïens en Russisch.

CIT-app

In deze gratis app vinden mensen uit Oekraïne alle informatie over verblijfsmogelijkheden, onderwijs, werk ... Je kan de app downloaden via de [Google Play store](#) of de [App store van Apple](#). De inhoud is beschikbaar in vijf verschillende talen: Nederlands, Engels, Frans, Oekraïens en Russisch.

Nederlands leren

Wie Nederlands wil leren, moet eerst (op afspraak) langsgaan bij het [Agentschap Integratie en Inburgering \(Vlaanderen\)](#), [Atlas \(stad Antwerpen\)](#), [IN-Gent \(stad Gent\)](#) of [Huis van het Nederlands Brussel](#). De agentschappen geven zelf geen les, maar helpen de persoon bij het zoeken van de cursus en school die best bij hen past.

Oefenkansen Nederlands

Heel wat lokale besturen hebben een aanbod waarbij anderstaligen Nederlands kunnen oefenen. Voor een overzicht in de verschillende gemeentes kan je terecht bij:

- de gemeente,
- www.nederlandsoefenen.be.

De agentschappen voor integratie en inburgering maken mensen uit Oekraïne wegwijs in Vlaanderen en Brussel. Je kan hen onder meer doorverwijzen naar het volgende aanbod:

INBURGERING

Infosessies: Welkom in ...

In deze twee online sessies, van telkens drie uur, krijgen de mensen uit Oekraïne informatie over de meest dringende vragen omtrent hun verblijf in Vlaanderen in Russisch of Oekraïens.

Sessie 1	Sessie 2
Verblijfstatuut Wonen Inkomen Werk	Gezondheid Mobiliteit Onderwijs Samenleven in Vlaanderen en Brussel

Deze sessies worden meerdere keren per week georganiseerd en zijn gratis. Inschrijven kan bij:

- Atlas: [‘Welkom in Antwerpen’](#)
- IN-Gent: [‘Welkom in Gent’](#)
- Agentschap Integratie en Inburgering en bon: [‘Welkom in Vlaanderen’](#) of [‘Welkom in Brussel’](#)

Bronnen

- POD maatschappelijke integratie: bedragen (equivalent) leefloon

Wat is een OCMW-steun?

Een financiële tegemoetkoming als je geen of onvoldoende inkomen hebt. Wie maandelijks financiële OCMW-steun ontvangt, heeft recht op een sociaal tarief bij onder meer De Lijn.

Wie heeft er recht op?

Mensen uit Oekraïne met het verblijfsstatuut van tijdelijke bescherming.

Waar aanvragen?

Bij het OCMW van de gemeente waar de persoon verblijft.

Nodige documenten

- een attest tijdelijke bescherming of een bijlage 15 of een (elektronische) verblijfskaart A.
- Een verblijfsadres in de gemeente.

Wat zijn gezinsbijslagen?

In Vlaanderen ook gekend als het groeipakket. Gezinnen krijgen via dit pakket financiële tegemoetkoming ter ondersteuning van de opvoeding van de kinderen.

In Brussel heeft een kind met attest tijdelijke bescherming recht op de Brusselse gezinsbijslagen.

Wie heeft er recht op?

Kinderen (tot 18 jaar) uit Oekraïne met het verblijfsstatuut van tijdelijke bescherming. Voor wie ouder is dan 18 jaar, zijn er bijkomende voorwaarden.

Nodige documenten

Bewijs van inschrijving bij de gemeente (kan je krijgen via aanmelding bij de gemeente met het attest tijdelijke bescherming).

Waar aanvragen?

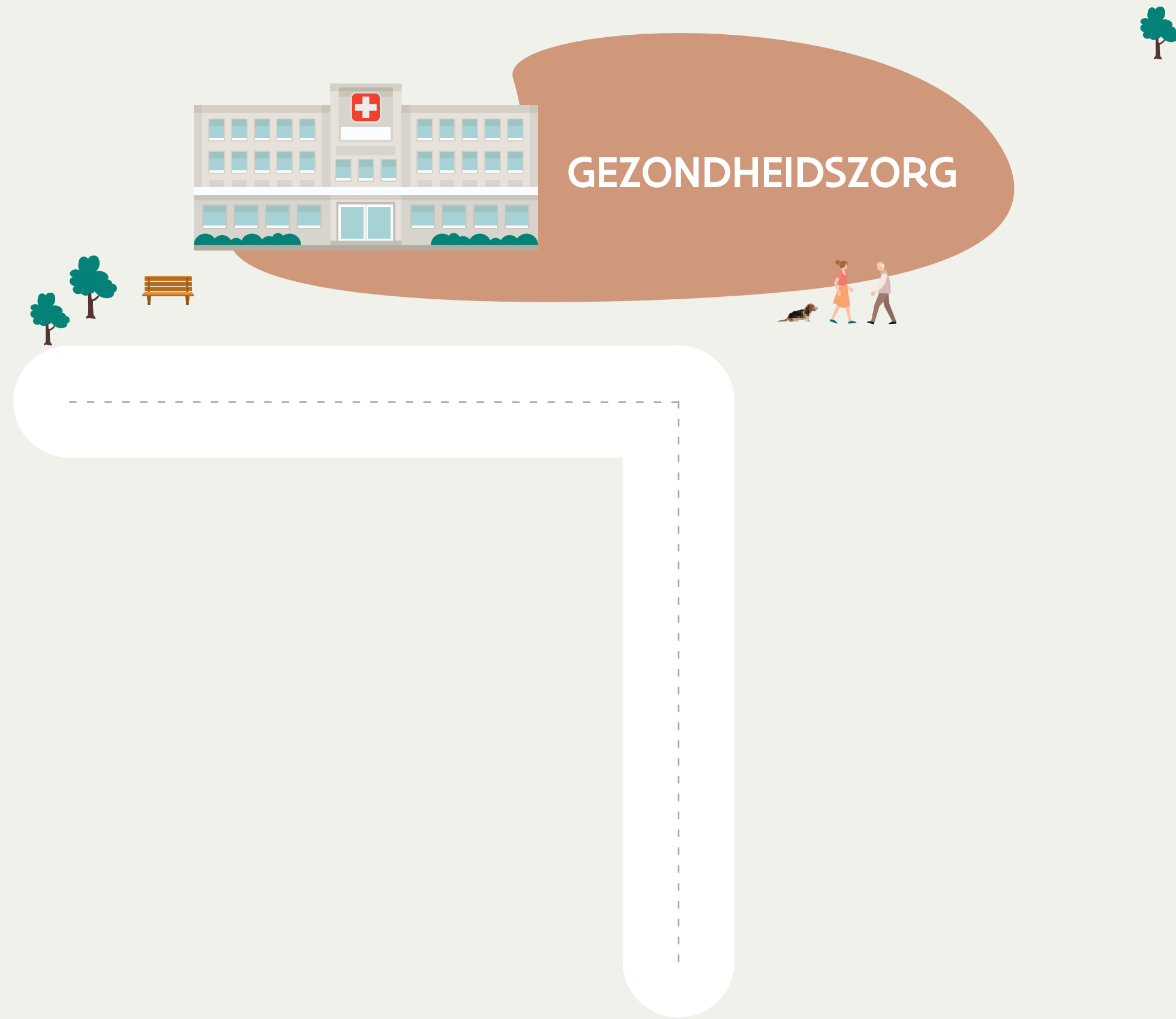
- In Vlaanderen: via de online aanvraagtool. De publieke uitbetaler FONS zal de aanvraag prioritair afhandelen waarna het gezin de vrije keuze krijgt om te kiezen tussen één van de vijf uitbetalers.

Of rechtstreeks bij een van de vijf uitbetalers:

1. FONS | welkom@fons.be | 078 79 00 07
 2. Infino | vlaanderen@infino.be | 078 15 12 30
 3. KidsLife Vlaanderen | vlaanderen@kidslife.be | 078 48 23 45
 4. MyFamily | info@myfamily.be | 03 221 08 11
 5. Parentia | vlaanderen@parentia.be | 02 549 72 19
- Brusselse gezinsbijslagen vraag je aan bij een van de vier private Brusselse kinderbijslaginstellingen of bij Famiris, de openbare operator in Brussel. Zie <https://www.iriscare.brussels/nl/professionals/gezinnen-met-kinderen/kinderbijslagfondsen/>

Bron

Vlaanderen: www.groeipakket.be/Oekraïne
Brussel: Omzendbrief van Iriscare

PUBLIEKE ZIEKTEVERZEKERING

Wat is de publieke ziekteverzekering?

Een verzekering voor ziektekosten die zorgt voor betaalbare gezondheidszorg.

Wie heeft er recht op?

Mensen uit Oekraïne met het verblijfsstatuut van tijdelijke bescherming hebben het recht om zich gratis aan te sluiten. Ze betalen zelf het remgeld bij uitgaven voor gezondheidszorg, maar hebben recht op een verhoogde tegemoetkoming.

Nodige documenten

Een attest tijdelijke bescherming (of bewijs van registratie in Brussel), eventueel in combinatie met een elektronische kaart A of een bijlage 15.

Waar aanvragen?

Bij een ziekenfonds naar keuze of bij de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering. Je kan hiervoor (vaak online) een afspraak maken bij een kantoor in de buurt. Dit kan ook via het OCMW geregeld worden.

Christelijke Mutualiteiten (CM): www.cm.be

Liberale Mutualiteiten: www.lm-ml.be

Neutrale Ziekenfondsen: www.neutrale-ziekenfondsen.be

Helan - Onafhankelijke Ziekenfondsen: www.helan.be

Socialistische Mutualiteiten: www.solidaris-vlaanderen.be

Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering:
www.caami-hziv.fgov.be

Dit document geeft slechts grote lijnen van informatie die mogelijk nog kan wijzigen.
Voor meer concrete en actuele details verwijzen we naar www.vreemdelingenrecht.be.

Bronnen

- www.vlaanderen.be/ziekteverzekering
- www.integratie-inburgering.be/oekraïne

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

Mensen uit Oekraïne die nood hebben aan psychosociale hulp kunnen, net zoals iedereen, terecht bij (gespecialiseerde) hulpverleners:

De **huisarts** verwijst door naar gespecialiseerde hulpverleners indien nodig.

CAW Zuid-West-Vlaanderen heeft een psycho-sociaal aanbod voor mensen uit Oekraïne (individueel en in groep).

Bij CAW Noord-West-Vlaanderen is er de psycho-educatieve cursus Mind-Spring waarin je leert omgaan met verdriet, verlies en rouw.

Via de infolijn van Vluchtelingenwerk Vlaanderen kunnen mensen uit Oekraïne terecht bij **Solentra**. Ze worden er telefonisch geholpen met psychische ondersteuning in hun eigen taal.

Jongeren tussen 10 en 20 jaar die het even niet meer zien zitten, kunnen hun verhaal kwijt bij Tejo (Therapeuten voor Jongeren).

Nuttige documenten

De brochure 'Slecht slapen, piekeren en stress' is een wegwijzer voor mensen met een migratieachtergrond die negatieve gevoelens en stress ervaren. Beschikbaar in elf talen, onder meer in het Oekraïens.

VACCINATIES

Welke vaccins?

Mensen uit Oekraïne kunnen zich gratis laten vaccineren tegen volgende infectieziekten (als ze nog geen geldig vaccinatiebewijs hebben):

- mazelen, bof en rubella (vrijwillig),
- difterie, tetanus en kinkhoest (vrijwillig),
- polio (verplicht voor kinderen tot 18 maanden).

Ze kunnen hiervoor terecht bij de huisarts. Na deze eerste vaccinaties verlopen de volgende vaccinaties van kinderen tot 3 jaar via Kind en Gezin. Vanaf 3 tot 18 jaar gebeurt dit via het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding).

- COVID-19 (vrijwillig): alle mensen uit Oekraïne vanaf 5 jaar krijgen een uitnodiging voor een gratis vaccinatie in een vaccinatiecentrum in de buurt van hun woonplaats.

Nuttige documenten

- Kind en Gezin: info over hun dienstverlening voor mensen uit Oekraïne en vaccinaties (Nederlands en Oekraïens).
- Agentschap Zorg en Gezondheid: folders over TBC, COVID-19 en vaccinaties (in het Oekraïens).

Dit document geeft slechts grote lijnen van informatie die mogelijk nog kan wijzigen.
Voor meer concrete en actuele details verwijzen we naar www.vreemdelingenrecht.be.

SCREENING TBC

Dit document geeft slechts grote lijnen van informatie die mogelijk nog kan wijzigen.
Voor meer concrete en actuele details verwijzen we naar www.vreemdelingenrecht.be.

Voor wie?

Alle mensen uit Oekraïne vanaf 5 jaar.

Hoe gebeurt een screening?

Er wordt een röntgenfoto van de longen gemaakt. Voor zwangere vrouwen is er een tuberculinehuidtest: er wordt een kleine hoeveelheid tuberculine in de huid van de voorarm gespoten.

Kostprijs

Gratis.

Waar aanvragen?

Informeer bij de huisarts. Die zal je doorverwijzen naar het ziekenhuis.

Nuttige documenten

Agentschap Zorg en Gezondheid: folders over TBC, COVID-19 en vaccinaties (in het Oekraïens).